

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau

Dyddiad y cyfarfod: 16/12/2021

Teitl: Coflechi Rhyfel Tregaron – Canlyniadau'r ymgynghoriad cyhoeddus

Pwrpas yr adroddiad: Ystyried canlyniadau'r ymgynghoriad cyhoeddus ynghylch adleoli'r coflechi rhyfel

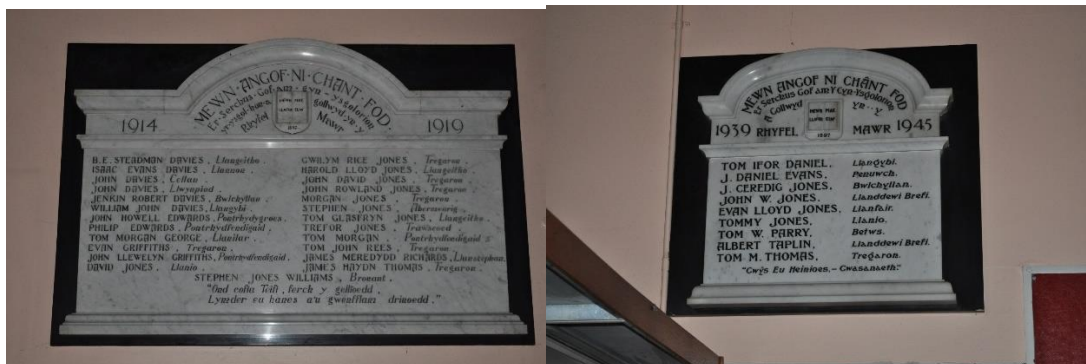
Er: Penderfyniad

1. CEFNDIR

1.1 Mae'n siŵr y bydd yr Aelodau'n cofio, er mwyn bwrw ymlaen â chwblhau'r gwerthiant ar gyfer Hen Ysgol Tregaron mae angen adleoli'r 3 llechen ynghylch cyn-benaethiaid yr ysgol a'r 2 goflech ryfel sy'n coffáu cyn-ddisgyblion a gollodd eu bywydau yn y ddau Ryfel Byd.

1.2 Mae Pennaeth Ysgol Henry Richard wedi cytuno mewn egwyddor i adleoli'r llechi ynghylch y cyn-benaethiaid yn Ysgol Henry Richard.

1.3 Fodd bynnag, mae adleoli'r 2 goflech ryfel ychydig yn fwy cymhleth gan eu bod yn 'gofebion rhyfel' ac maent wedi'u cofnodi yn Rhestr Genedlaethol Cofebion Rhyfel y Deyrnas Unedig o dan y cyfeirnodau 36744 a 36745 www.ukniwm.org.uk

1.4 Yn unol â chanllawiau'r Ymddiriedolaeth Cofebion Rhyfel ynghylch adleoli cofebion rhyfel, cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus i ofyn i drigolion lleol awgrymu safleoedd addas ar gyfer eu hadleoli.

1.5 Lanswyd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar wefan y Cyngor ar 1 Tachwedd 2021 ac roedd yn fyw am bedair wythnos. Mae'n bosib bod yr Aelodau wedi gweld erthygl yn y Cambrian News ynghylch yr ymgynghoriad yn dilyn datganiad i'r wasg gan Dîm Cyfathrebu'r Cyngor neu efallai y gwelwyd sôn am yr ymgynghoriad ar dudalen Facebook y Cyngor. Hefyd, 'tagiodd' y Tîm Cyfathrebu nifer o grwpiau lleol yn Nhregaron yn y neges er mwyn iddynt fod yn ymwybodol o'r ymgynghoriad.

1.6 Hefyd, hysbysebwyd yr ymgynghoriad ar dudalen Facebook Cyngor Tref Tregaron a Digiboard a chysylltwyd yn uniongyrchol â nifer o grwpiau er mwyn sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r ymgynghoriad a'u bod yn gallu cymryd rhan, er enghraifft:

- Ysgol Henry Richard;
- Pwyllgor Cyn-ddisgyblion Tregaron;
- Fforwm Cyn-filwyr y Lluoedd Arfog;
- Neuadd Goffa Tregaron.

2. CANLYNIAD YR YMGYNGHORIAD

2.1 Gweler Atodiad 1

3. ARGYMHELLION

3.1 Gan fod y coflechi rhyfel yn coffáu cyn-ddisgyblion ysgol Tregaron a gollodd eu bywydau'n ymladd yn y ddau Ryfel Byd, argymhellir y byddai'n addas adleoli'r coflechi yn Ysgol Henry Richard gan y byddant yn parhau i godi ymwybyddiaeth ymhlith y disgyblion presennol a disgyblion y dyfodol am yr aberth a wnaed gan gyn-ddisgyblion a byddai'r coflechi'n cael eu gweld, a'r meirw'n cael eu cofio, gan y gymuned leol ehangach am genedlaethau i ddod.

3.2 Byddai angen cael caniatâd yr ysgol i'w hadleoli yn Ysgol Henry Richard, fodd bynnag, gan fod y Pennaeth eisoes wedi awgrymu y dylid rhoi'r coflechi ym mhrif neuadd yr ysgol gobeithir na fyddai hyn yn peri unrhyw broblemau. Byddwn yn gofyn am gadarnhad oddi wrth y Pennaeth a bydd diweddariad yn cael ei roi ar lafar i'r Pwyllgor ar y diwrnod.

3.3 Mae'r Gwasanaethau Cyllid wedi nodi cyllideb i dalu am dynnu'r coflechi a'u hadleoli, a bydd y gwaith hwn yn cael ei dalu'n gorfforaethol gan y Cyngor gan nad oes cronfa ymddiriedolaeth yn gysylltiedig â'r coflechi i dalu am gostau o'r fath.

**Argymhelliad /
Argymhellion:**

Cymeradwyo adleoli'r coflechi rhyfel yn Ysgol Henry Richard a dirprwyo pwerau i swyddogion gytuno ar yr union leoliad o fewn yr ysgol gydag Ysgol Henry Richard.

**Rhesymau dros y
penderfyniad:**

Er mwyn galluogi i genedlaethau'r dyfodol weld y coflechi rhyfel a chofio cyn-ddisgyblion Tregaron a gollodd eu bywydau yn y ddau Ryfel Byd.

Atodiadau:

Atodiad 1 – Canlyniad yr Ymgynghoriad.

Pennaeth y

**Elin Prysor – Swyddog Arweiniol Corfforaethol –
Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu**

Gwasanaeth:

Swyddog Adrodd:

Louise Harries – Cyfreithwraig

Dyddiad:

29/11/2021

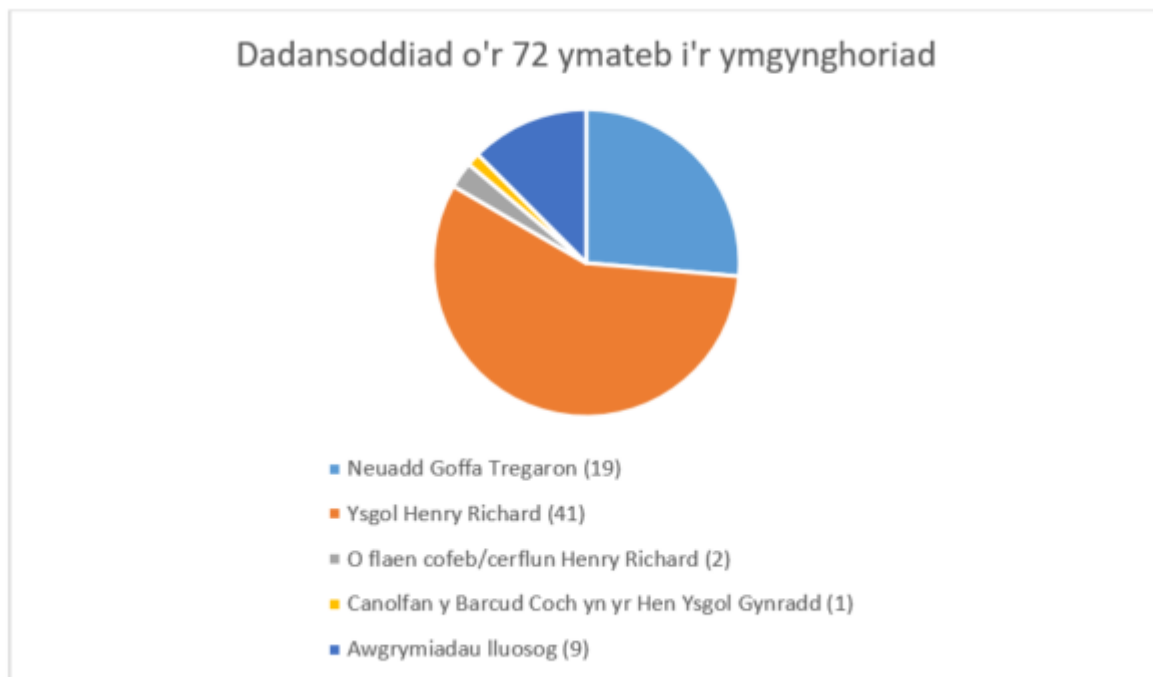
Atodiad 1 – Canlyniad yr Ymgynghoriad

1. Cafwyd 72 ymateb i'r ymgynghoriad, 71 drwy'r ffurflen ymgynghori ar-lein ac 1 drwy e-bost. Ffocws yr ymgynghoriad oedd y cwestiwn:

“Nodwch le rydych chi'n meddwl byddai'n lleoliad newydd addas ar gyfer y ddwy goflech ryfel.”

Roedd y cwestiwn yn eithaf agored felly roedd y cyhoedd yn gallu gwneud unrhyw awgrymiadau a oedd yn addas yn eu tyb nhw.

2. Roedd yr ymatebion yn dod o dan y categorïau isod:

Roedd y categori 'Awgrymiadau lluosog' sydd ar y siart cylch yn cynnwys ymatebion a oedd wedi awgrymu mwy nag un lleoliad. Roedd y rhain yn cynnwys yr ymatebion canlynol:

- Capel Bwlchgwynt neu Eglwys Tregaron (1 ymateb);
- Ysgol Henry Richard neu Eglwys Tregaron (2 ymateb);
- Neuadd Goffa Tregaron neu Ysgol Henry Richard (3 ymateb);
- Gellir lleoli ardal werdd gymunedol uwchben y maes parcio a Coffi a Bara ac ati i ddangos hanes Tregaron a'r coflechi rhyfel NEU gellir cadw hen adeilad yr ysgol fel amgueddfa fach NEU gellir creu ardal i goffáu'r rhyfeloedd ar hyd y ffordd wledig ger Tregaron, ger yr ysbyty efallai (1 ymateb);
- Amgueddfa Ceredigion neu Lyfrgell Genedlaethol Cymru (1 ymateb);
- Neuadd Goffa Tregaron neu Gapel Bwlchgwynt (1 ymateb).

3. Yn ogystal â'r ymatebion i'r ymgynghoriad, cadarnhaf fod Pennaeth Ysgol Henry Richard wedi awgrymu y gellid rhoi'r coflechi rhyfel ar wal neuadd yr ysgol. Mae hyn yn cyd-fynd â dymuniadau'r Pwyllgor Cyn-ddisgyblion.
4. Fel y gwelwch o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, mae dros hanner yr ymatebion yn awgrymu y dylid adleoli'r coflechi rhyfel yn Ysgol Henry Richard.